

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu**

Poznań, dnia 21 listopada 2011 r.

**Pan
Marek Woźniak
Marszałek Województwa Wielkopolskiego**

LPO-4101-22-01/2011
P/11/002

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹ (dalej „ustawa o NIK”), Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura w Poznaniu, przeprowadziła w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego (dalej „Urząd”), kontrolę pn. „Pozyskiwanie środków z budżetu Unii Europejskiej przez małe jednostki samorządu terytorialnego”. Kontrolą objęto lata 2007-2011 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 16 listopada 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Marszałkowi niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Urzędu podjęte w celu stworzenia mechanizmów preferencyjnych dla małych jednostek samorządu terytorialnego ubiegających się o środki z budżetu Unii Europejskiej, przebieg procesu formalnej i merytorycznej oceny zgłoszonych projektów oraz wyboru tych projektów do dofinansowania.

Zarząd Województwa Wielkopolskiego (dalej „Zarząd”) pełni funkcję Instytucji Zarządzającej (dalej „IZ”) Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2007–2013 (dalej „WRPO”) oraz funkcję Instytucji Pośredniczącej (dalej „IP”) we wdrażaniu komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL) dla Priorytetów: VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich, VII Promocja integracji społecznej, VIII Regionalne kadry gospodarki i IX Rozwój wykształcenia i kompetencji regionalnych, a także dla Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (dalej „PROW”) w działaniach: Poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa, Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej, Odnowa i rozwój wsi, Działania realizowane w ramach osi Leader. Funkcję IP w ramach PO KL, Zarząd powierzył² Wojewódzkiemu Urzędowi Pracy w Poznaniu.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701, ze zm.

² Uchwała nr 2874/2006 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 6 lipca 2006 r. w sprawie: powierzenia Wojewódzkiemu Urzędowi Pracy w Poznaniu funkcji Instytucji Pośredniczącej w ramach komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

1. W ocenie NIK, Zarząd należycie rozpoznał potrzeby małych jednostek samorządu terytorialnego (dalej „j.s.t.”) i uwzględnił je w dokumencie programowym WRPO na lata 2007-2013. Potencjalnym beneficjentom, w tym jednostkom samorządu terytorialnego, umożliwiono przedstawienie propozycji projektów do realizacji, uwag i opinii, a także przeprowadzono z nimi konsultacje. Zgłaszanie przez beneficjentów uwag i opinii było możliwe m.in. dzięki: Systemowi Ewidencji Projektów uruchomionemu na stronach internetowych Urzędu, konsultacjom społecznym (w tym z j.s.t.) oraz spotkaniom konsultacyjnym przeprowadzonym w ośrodkach subregionalnych (Kalisz, Piła, Konin, Leszno, Gniezno, Poznań).

Jedną z zasad przy tworzeniu dokumentu programowego WRPO było równe traktowanie wszystkich beneficjentów. Pewnym ułatwieniem dla j.s.t. było jednak opracowanie odrębnego schematu aplikowania projektów w ramach Działania 2.2 „Poprawa dostępności do regionalnego i ponadregionalnego układu drogowego (drogi wojewódzkie w miastach na prawach powiatu, powiatowe i gminne)”, dla dróg w granicach administracyjnych miast poniżej 50 tys. mieszkańców oraz na obszarach wiejskich.

Mając na względzie małych i mniej zamożnych beneficjentów, w tym j.s.t., Zarząd zdecydował o wprowadzeniu procedury preselekcji przy wyborze projektów. Dzięki temu, beneficjenci pomocy byli zobowiązani przedłożyć kompletną dokumentację dopiero po decyzji o wstępnym wyborze projektu do realizacji, a nie już na etapie składania wniosku o dofinansowanie. Każdy z beneficjentów miał również możliwość ubiegania się o finansowanie projektu w systemie zaliczkowym.

Przy wdrażaniu Programu Operacyjnego Regionalnego Rozwoju Wsi, Urząd stosował się do postanowień *rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013*³. Dofinansowaniem obejmowano projekty realizowane w miejscowościach należących do gmin wiejskich lub gmin miejsko-wiejskich, z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tys. mieszkańców albo gmin miejskich, z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 tys. mieszkańców. Pomocne było również stosowanie, w trakcie procedur wyboru projektów dla trzech działań⁴ WRPO, kryteriów sprzyjających małym j.s.t., takich jak: lokalizacja projektu na terenach wiejskich lub w małych miejscowościach (do 10 tys. mieszkańców), tworzenie połączeń strefa miejska – strefa podmiejska, zapewnienie dostępu do Internetu w małych miastach i na obszarach wiejskich (gminy wiejskie i miejsko-wiejskie z miastami do 10 tys. mieszkańców).

2. W ocenie NIK, Zarząd prowadził wystarczającą politykę informacyjną w zakresie możliwości ubiegania się o środki z budżetu Unii Europejskiej przez małe j.s.t. Stworzył też wystarczające warunki pomocy dla małych j.s.t. przy ubieganiu się o te środki.

Do beneficjentów pomocy, w tym do j.s.t., kierowano (raz na kwartał) biuletyn informacyjny WRPO „Nasz Region” wskazujący, m.in., możliwości uzyskania dotacji. Na terenie województwa wielkopolskiego zorganizowano też sieć Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich. Działalność tych punktów skupiała się przede wszystkim na

³ Dz. U. Nr 38, poz. 220, ze zm.

⁴ Działania: 5.2 „Rozwój infrastruktury edukacyjnej, w tym kształcenia ustawicznego”, 2.5 „Rozwój miejskiego transportu zbiorowego”, 2.7 „Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego”.

przesyłaniu do j.s.t. materiałów informacyjnych o funduszach europejskich, organizowaniu w ich siedzibach szkoleń, spotkań i stałych ekspozycji materiałów informacyjnych na temat funduszy europejskich, prowadzeniu stoisk informacyjnych podczas imprez lokalnych oraz organizacji mobilnych punktów informacyjnych.

Od 2008 r., Urząd organizował skierowane, m.in. do pracowników j.s.t., szkolenia. Szkolenia o charakterze ogólnym organizowano w związku z planowanym ogłoszeniem konkursu na konkretne działanie. Z kolei szkolenia specjalistyczne były skierowane do tych podmiotów, które dofinansowanie już otrzymały. Ponadto, wraz z ogłoszeniem poszczególnych konkursów, dla potencjalnych beneficjentów organizowano szkolenia dotyczące danego działania (z wyjątkiem Działań 2.1 i 2.6 WRPO), a dla każdego konkursu wyznaczono osobę, która była zobowiązana do udzielania potencjalnym beneficjentom informacji dotyczących przygotowania wniosku.

W latach 2008-2011 (do sierpnia), przeprowadzono 31 szkoleń dla ewentualnych beneficjentów poszczególnych działań WRPO. Program tych szkoleń obejmował, m.in., zagadnienia dotyczące wytycznych horyzontalnych w zakresie realizacji projektów, omówienie procedury konkursowej wyboru wniosków oraz dokumentów programowych dotyczących działania, w ramach którego ogłoszono konkurs. Na szkoleniach przedstawiano również kryteria wyboru projektów i wytyczne dotyczące sporządzania studium wykonalności.

3. W ocenie NIK, proces oceny formalnej i merytorycznej oraz wyboru projektów do dofinansowania, zgłoszonych przez j.s.t. w objętych sprawdzeniem wnioskach, przebiegał zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie procedurami i kryteriami wyboru. Oceny tych procesów dokonano na przykładzie nieprzyjętych do realizacji, wybranych metodą doboru celowego, 12 wniosków o dofinansowanie złożonych w latach 2007-2011 (I półrocze) przez gminy: Czempień (trzy wnioski), Szczytniki (jeden wniosek), Połajewo (jeden wniosek) i Rzgów (dwa wnioski) oraz powiatów: poznańskiego (dwa wnioski) i leszczyńskiego (trzy wnioski). Wnioski te obejmowały zarówno projekty ocenione negatywnie, jak i umieszczone na listach rezerwowych i zostały złożone w sześciu konkursach organizowanych w ramach działań WRPO.

Wszystkie objęte sprawdzeniem wnioski o dofinansowanie – zgodnie z „Instrukcją Wykonawczą Instytucji Zarządzającej Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2007-2013” – były poddane jedno lub dwustopniowej ocenie pod względem formalnym i merytorycznym. W trakcie oceny merytorycznej, po przejściu oceny strategicznej dokonanej w trybie dwustopniowym, weryfikowano prawidłowość sporządzonego studium wykonalności lub biznesplanu oraz poziom dofinansowania.

Wszystkie wnioski złożono w terminach wskazanych w ogłoszeniach o naborze. Terminy te Urząd wyznaczył zgodnie z Instrukcją Wykonawczą IZ WRPO. We wszystkich przypadkach, wnioski rozpatrzono w terminach i w sposób przewidziany w Instrukcji Wykonawczej IZ WRPO. Gdy złożone wnioski były niekompletne lub wymagały korekt lub zmian, Urząd zwracał się do wnioskodawców o dokonanie stosownych zmian lub uzupełnień. O konieczności dokonania zmian lub uzupełnień, wnioskodawców informowano w precyzyjny i zrozumiały sposób.

Ocenę merytoryczną i strategiczną projektów ujętych w objętych sprawdzeniem wnioskach przeprowadzono poprawnie i terminowo, a osoby oceniające te wnioski złożyły

deklarację poufności i bezstronności. Przy ocenie stosowano się do wymogów określonych w kryteriach ustalonych przez Komitet Monitorujący, a Zarząd nie dokonywał zmian na listach rankingowych. We wszystkich objętych sprawdzeniem przypadkach, wnioskodawcy byli informowani o przysługującym prawie do złożenia protestu bądź odwołania. Odwołanie od oceny strategicznej projektu złożył tylko jeden wnioskodawca. Odwołanie to Urząd rozpatrzył w trybie przewidzianym Instrukcją Wykonawczą IZ WRPO, a w wyniku ponownej oceny, projekt uzyskał większą liczbę punktów, która nie gwarantowała jednak przyjęcia wniosku do dofinansowania.

Do regulaminu konkursu nr 01/II/2008 na dofinansowanie projektów w ramach priorytetu II–Działanie 2.2, w trakcie naboru wniosków, wprowadzono zmianę. Wprowadzenie zmiany było podyktowane koniecznością dostosowania posiadanej przez wnioskodawców dokumentacji do dyrektywy Rady 85/337/EWG i nie wpłynęło na termin rozstrzygnięcia konkursu.

4. NIK zwraca uwagę na to, że formy nadzoru sprawowanego przez Zarząd nad Wojewódzkim Urzędem Pracy w Poznaniu (dalej „WUP”), jako IP regionalnych priorytetów PO KL, nie obejmowały prowadzonych przez WUP procesów oceny formalnej i merytorycznej wniosków o dofinansowanie. Nadzór sprowadzał się natomiast do weryfikacji sprawozdań budżetowych i finansowych, wewnętrznej kontroli wykorzystania dotacji udzielonych przez samorząd województwa, weryfikacji wniosków o płatność oraz uczestnictwa i kierowania Podkomitetem Monitorującym PO KL.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje wniosków pokontrolnych i nie oczekuje przedstawienia przez Pana Marszałka informacji, o której mowa w art. 62 ust. 1 ustawy o NIK.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Marszałkowi prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Poznaniu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen i uwag zawartych w tym wystąpieniu.